

Motion till riksdagen 2006/07: MJ338

av **Wiwi-Anne Johansson m.fl. (v)**

Levande skog

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att inga avverkningar ska ske i områden som enligt Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedöms ha höga naturvärden, s.k. värdekärnor.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att i delmål 1 i miljö kvalitetsmålet Levande skogar höja arealen skyddad skog till 1 000 000 ha år 2010.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen låter utreda hur skogsvårdslagen kan skärpas för att stärka naturvårdshänsynen vid skogsavverkningar genom att göra allmänna råd bindande och införa sanktionsavgifter.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen, genom ägardirektiv och regleringsbrev samt i andra instruktioner till berörda statliga bolag och verk med skogsinnehav, ska klargöra hur dessa ska agera för att staten ska stärka sitt ansvar för naturvård och övriga kollektiva nyttigheter i skogssektorn.¹
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att regeringen utreder hur ett kalhyggesfritt skogsbruk kan bedrivas i tätortsnära skogar.

¹ Yrkande 4 hänvisat till NU.

Fel! Okänt namn på

Skogen som resurs

Ungefär två tredjedelar av Sverige består av skog. På ca 95 procent av dessa marker bedrivs skogsbruk. Skogen har under många hundra år försett Sverige med stora rikedomar. Skogsbruket har bidragit till vår välfärd.

Skogsmarken och dess processer är av avgörande betydelse för hela ekosystemets funktion. Skogen är också av stor betydelse för vattnets kretslopp. Skogsbruk måste ske på ett sådant sätt att skogslevande arter inte utrotas. Samtidigt ska skogens kulturella, estetiska och sociala värden värnas. Att människor har möjlighet att koppla av i naturen är en del av välfärden.

Skogens biologiska mångfald är starkt hotad

En stor mängd växt- och djurarter i våra skogar missgynnas eller hotas. På rödlistan i Sverige står för tillfället nästan 2 000 arter som ingår i någon av dessa kategorier. Det moderna skogsbruket utarmar livsmiljöerna för de flesta av dessa arter. Dessutom har ett flertal av dem, än så länge vanliga skogsfågelarter, minskat kraftigt de senaste decennierna. Kunskapen om våra fågelarters populationer är tämligen god, men den är svagare när det gäller många andra grupper av organismer i skogen.

Behov av ökat skogsskydd och höjda målsättningar

Det är av stor betydelse att en tillräckligt stor andel av vår skogsmark skyddas från skogsbruk för att hejda förlusten av växt- och djurarter. Miljövårdsberedningens rapport Skydd av skogsmark (SOU 1997:98) visade att det är brist på skogar med höga naturvärden och att det dessutom krävs att vi återskapar och restaurerar skogar med naturvärden. Med den utgångspunkten borde det vara en självklarhet att skogar med höga skyddsvärden ej avverkas. Ett avverkningsstopp bör omedelbart införas för skogar som av Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen bedöms som värdekärnor med höga naturvärden. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

I miljö kvalitetsmålet Levande skogar är arealmålet för skogsskydd till 2010 satt till 900 000 ha i delmål 1. Arealmålet ska nås genom både formella statliga skyddsinstrument och frivilliga avsättningar. Till de statliga skyddsinstrumenten hör naturreservat, vilka naturvårdsavtal och biotopskyddsområden. Naturvårdsverket har ansvaret för naturreservaten, vilka är det starkaste långsiktiga skyddet för skogar med stora arealer. Skogsstyrelsen ansvarar för naturvårdsavtal och biotopskyddsområden som oftast omfattar mindre arealer. Samtliga tre skyddsinstrument är nödvändiga för en effektiv naturvård.

Vänsterpartiet anslår i budgetförslaget en ökning med sammanlagt 300 miljoner kronor under perioden 2007–2009 till Naturvårdsverkets anslag för bildande av naturreservat. Under samma period får Skogsstyrelsen ett ökat anslag med sammanlagt 150 miljoner för naturvårdsavtal och biotopskyddsområden. (Hänvisning till budgetmotionerna 2006/07: MJ318 och MJ315).

I Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens rapport Frekvensanalys av skyddsvärd natur – Förekomst av värdekärnor i skogsmark (Rapport 5466) från 2005 analyserades mängden skogar med höga skyddsvärden, s.k. värdekärnor. Resultatet visar att arealen oskyddade värdekärnor sannolikt överstiger 1 000 000 ha. Då dessa områden tillhör de skogar med särskilt höga ekologiska bevarandevärden anser vi att delmål 1 i Levande skogar bör korrigeras från nuvarande 900 000 ha till 1 000 000 ha. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Högre krav på skogsägarna

Många skogsägare tar ett stort ansvar för att bevara naturvärden i sina skogar. Det gäller dock inte alla. Vid alla avverkningar ska markägaren enligt skogsvårdslagen ta hänsyn till miljö- och kulturvärden genom s.k. generell hänsyn. Det kan t.ex. handla om att spara hänsynskrävande biotoper eller att lämna kvar skyddszoner mot vattendrag, åtgärder som har stor betydelse för den biologiska mångfalden. Skogsstyrelsens senaste inventering från 2006 visar att ungefär en fjärdedel av alla avverkningar inte når upp till lagens nivå. För privata skogsägare ligger andelen underkända avverkningar på hela 32 procent.

Det är uppenbart att skogsbruket inte prioriterar den generella hänsynen. Det kan delvis förklaras med att rådgivningen måste förbättras, men säkerligen har det även betydelse att konsekvenserna vid lagbrott är mycket små. I slutbetänkandet från Skogsutredningen, SOU 2006:81, föreslås också att man bör analysera möjligheterna att ta ut sanktionsavgifter vid vissa överträdelser mot bestämmelser i skogsvårdslagstiftningen. Vi anser att regeringen ska ge Skogsstyrelsen i uppdrag att ta fram förslag på hur skogsvårdslagen kan skärpas för att stärka naturvårdshänsynen vid skogsavverkningar genom att göra allmänna råd bindande och införa sanktionsavgifter. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Staten måste ta sitt ansvar

Staten är en stor ägare av skogsmark. Med detta följer förpliktelser att skogsbruket bedrivs på ett hållbart sätt. Statsägda Sveaskog har genomfört föredömliga insatser för naturvärden i vissa avseenden. Till dessa hör att man har som ambition att 20 procent av skogen ska vara avsatt för naturvård. Dit hör även införandet av ekoparker för att stärka skogens sociala roll och naturvär-

Fel! Okänt namn på

dena. Bolaget kan dock göra mer för att säkerställa skyddet av sina nyckelbiotoper och för att införa alternativa skogsbruksmetoder. Vi ser ett behov av att Sveaskog, såväl som andra statliga skogsägare, ges tydligare riktlinjer för att stärka naturvärden och de sociala värden och kulturmiljövärden som finns i våra skogar. Sammanfattningsvis anser vi att regeringen, genom ägardirektiv och regleringsbrev samt i andra instruktioner till berörda statliga bolag och verk med skogsinnehav, ska klargöra hur dessa ska agera för att staten ska stärka sitt ansvar för naturvård och övriga kollektiva nyttigheter i skogssektorn. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Tätortsnära skogar

Det är av stor vikt att de tätortsnära skogarnas sociala dimension beaktas. De tätortsnära skogarna utgör bara några procent av landets skogsareal, ändå sker 55 procent av människors besök i skogen där. Dessutom utgör de en stor pedagogisk resurs för våra skolor. Skogsbruket i dessa områden måste bedrivas på ett sådant sätt att det inte minskar möjligheten till friluftsliv och rekreation. Både folkhälsa och biologisk mångfald skulle främjas av att kalhyggesfritt skogsbruk bedrivs i tätortsnära områden. Vi anser att regeringen bör utreda hur ett kalhyggesfritt skogsbruk kan bedrivas i tätortsnära skogar. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 29 oktober 2006

Wiwi-Anne Johansson (v)

Ulla Andersson (v)

Egon Frid (v)

Peter Pedersen (v)

Marie Engström (v)

Jacob Johnson (v)